

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Jiřího Zrůsta a soudců JUDr. Miroslavy Follové a JUDr. Jiřího Handlara ve věci navrhovatele

, nar. , bytem , provincie
; Kanada, , zast. , advokátkou se sídlem ,
, proti odpůrkyni , nar. , trvale bytem
, fakticky bytem , zast.
, advokátkou se sídlem , *o navrácení nezletilé*
; nar. , t.č. bytem u odpůrkyně v České republice, zast.
opatrovníkem Úřadem městské části Praha 6, *do místa jejího obvyklého pobytu*, o odvolání
odpůrkyně proti rozsudku Městského soudu v Brně ze dne 15.10.2015, č.j. 82 Nc 2502/2015-
679, **t a k t o :**

I. Rozsudek soudu I.stupně se ve výroku I. **p o t v r z u j e** s tím, že odpůrkyně je
povinna navrátit nezletilou nar. , do místa obvyklého bydliště
v , provincie , stát Kanada, do 3 dnů od právní moci rozsudku.

II. Ve výroku II. a IV. se rozsudek soudu I.stupně **p o t v r z u j e**.

III. Ve výroku III. se rozsudek soudu I.stupně **m ě n í** tak, že odvolací soud schvaluje dohodu účastníků následujícího znění:

Navrhovatel _____ se zavazuje umožnit odpůrkyni samostatný kontakt s nezletilou _____, nar. _____, každý sudý týden v roce od pondělí 8.00 hodin do neděle 18.00 hodin. Odpůrkyně nezletilou převezme v místě bydliště navrhovatele a po ukončení styku nezletilou na tomto místě také navrhovateli předá. Navrhovatel se zavazuje, že nezletilou na styk s odpůrkyní řádně připraví.

Účastníci uzavírají tuto dohodu s respektem k předchozím rozhodnutím odvolacího soudu v _____ ze dne 22.01.2016 sp.zn. 500-09-025236-159 a dalším rozhodnutím kanadských soudů provincie _____ s tím, že tato dohoda reflektuje aktuální postoje a stanoviska obou rodičů osobně přítomných u jednání zdejšího odvolacího soudu. Oba rodiče chtějí, aby se touto dohodou jejich vztahy v zájmu nezletilé řídily.

IV. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů odvolacího řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Soud I.stupně rozsudkem rozhodl o povinnosti odpůrkyně navrátit nezletilou Marii do místa obvyklého bydliště do 30 dnů od právní moci rozsudku. V případě, že odpůrkyně nezletilou nenavrátí, je navrhovatel oprávněn dceru převzít za účelem jejího navrácení. Navrácení nezletilé soud podmínil splněním záruk ze strany navrhovatele. Žádnému z účastníků nepřiznal právo na náhradu nákladů řízení.

Proti rozsudku podala včas odvolání odpůrkyně. V souhrnu namítla, že soud I.stupně učinil zčásti neúplná, zčásti nesprávná skutková zjištění, důkazy nesprávně zhodnotil. Nevzal do úvahy skutečnosti, které před prvním soudem byly podle názoru odvolatelky prokázány, a současně zatížil řízení vadami, neboť neumožnil odpůrkyni přednést v plné šíři návrhy na doplnění dokazování a podat opravný prostředek proti usnesení, kterým bylo dokazování prohlášeno za skončené. I kdyby – snad – měly být splněny podmínky pro vyhovění návrhu, což odpůrkyně kategoricky popírá, je poukazováno na důvody hrozící trvalé újmy nezletilé, tedy důvody nenavrácení (hrozba separace nezletilé od matky, hrozba psychického onemocnění nezletilé). Navíc při stanovení záruk nebylo dostatečně dbáno jejich vykonatelnosti na území státu Quebec. Tato vykonatelnost je přinejmenším sporná, takže v konečném důsledku by bylo na místě podmínit navrácení nezletilé vydáním mirror orders v dané zemi.

Opatrovník nezletilé navrhl potvrzení rozsudku soudu I.stupně a navrácení nezletilé do Kanady.

Navrhovatel (v souhrnu) poukázal na svoje dosavadní přednesy, zpracoval (stejně jako odvolatelka) rozsáhlou právní analýzu dané věci a podepřel svoje závěry zjištěními, na nichž založil svoje rozhodnutí již soud I.stupně.

Ve věci bylo dále podáno další písemné stanovisko k odvolání odpůrkyně, včetně jeho doplnění a replik protistrany. Odvolací soud obsah těchto přednesů a podání detailně neuvádí a vedou jej k tomu následující důvody: Především obsah spisu, čítající téměř 1000 stran, byl u jednání odvolacího soudu detailně předsedou senátu referován. Obsahem podání a přednesů účastníků jsou namnoze skutečnosti, které již byly předmětem rozpravy a které tvoří bezesporu obsah spisu. Dále pak je obsah těchto přednesů účastníkům řízení i jejich právním zástupcům detailně znám a v neposlední řadě zde hraje roli ta skutečnost, že obsah odůvodnění (v autorizovaném překladu do jazyka francouzského) bude (především) tvořit podklad pro jakékoliv další právní jednání účastníků na území státu . Aniz by tedy odvolací soud jakkoliv relativizoval význam doposud učiněných přednesů, je zapotřebí, aby soudy obvyklého bydliště dítěte měly k dispozici stručný, jasný, leč přesvědčivý obsah odůvodnění rozhodnutí odvolacího soudu. V podrobnostech odvolací soud stejně nemůže než odkázat na odůvodnění rozhodnutí soudu I.stupně, které je erudovaně zpracováno.

Odvolací soud dospěl k závěru, že běží o odvolání včasné, subjektivně i objektivně přípustné. Odvolací soud proto nařídil ve věci odvolací jednání. Přezkoumal rozsudek soudu I.stupně, řízení jeho vydání předcházející. Doplnil dokazování sdělením podstatného obsahu aktuální zprávy opatrovníka nezletilé, rozhodnutí odvolacího soudu ze dne 22.01.2016, č.j. 500-09-025236-159, včetně odůvodnění, korespondencí předsedy odvolacího senátu se styčným soudcem státu u odvolacího soudu v . Dospěl k závěru, že odvolání odpůrkyně je třeba shledat sice opodstatněným, nicméně toliko zčásti.

Předmětem tohoto řízení je (ve stručnosti) návrh navrhovatele na navrácení nezletilé do místa obvyklého pobytu ve smyslu Úmluvy o občanskoprávních aspektech mezinárodních únosů dětí (sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 34/1998 Sb.), jíž je jak Česká republika, tak Kanada signatářem (<https://www.hcch.net/en/states/authorities>). V projednávané věci byl dán vzhledem k charakteru řízení (předběžné opatření sui generis) mimořádně široký prostor účastníkům a jejich zástupcům k uplatnění všech procesních práv, původní rozsudek soudu I.stupně byl dokonce odvolacím soudem zrušen a věc vrácena k dalšímu řízení a doplnění důkazů doposud provedených. Odvolací soud se nedomnívá, že nynější řízení před soudem I.stupně je zatíženo vadami, tím méně vadami řízení, které mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci. K tomu je třeba připomenout, že usnesení, kterým soud prohlásil dokazování za skončené, je usnesením, jímž se upravuje vedení řízení a není proti němu odvolání přípustné. O tom, že toto usnesení bylo řádně soudem I.stupně vyhlášeno, svědčí písemný protokol o jednání soudu I.stupně, kdy toto usnesení bylo vyhlášeno veřejně. Tvrzená nedostatečná či neúplná skutková zjištění jsou v řízení samostatnými odvolacími důvody. V projednávané věci odvolací soud nedospěl k závěru, že by snad soud I.stupně zjistil skutkový stav neúplně. K problematice tzv. opomenutých důkazů lze uvést, že

zpracování znaleckého posudku z oboru pedopsychologie, příp. psychiatrie, neshledává odvolací soud nezbytně nutným k osvědčení tvrzení přednesených odvolatelkou, totiž tvrzení, která se týkají možné újmy hrozící nezletilé v důsledku její eventuelní separace od matky. Toho si je odvolací soud bez výhrady vědom a nepovažuje dané skutečnosti za sporné (k tomu srovnej další část odůvodnění rozhodnutí odvolacího soudu). Pokud běží o navrhovanou svědeckou výpověď JUDr. tato ve svém písemném místopřísežném prohlášení jednoznačně korigovala svůj úmysl, jímž byla vedena při zaslání sporné emailové zprávy navrhovateli, nicméně daná skutečnost nemůže být pro právní posouzení věci určující. Vytýká-li odvolatelka soudu I.stupně neúplně zjištěný skutkový stav, pak odvolací soud uvádí, že o neúplně zjištěném skutkovém stavu věci lze hovořit, jestliže v rozporu se zákonem nebyly zjištěny v dané věci všechny právně významné skutečnosti. Právně významné skutečnosti v projednávané věci bezesporu zjištěny byly. Výhrada směřující k zhodnocení důkazů soudem I.stupně pak rovněž nemůže pro odvolatelku přinést příznivější procesní situaci. Skutková zjištění mohou být odvolacím soudem – jak již v předcházejícím kasačním rozhodnutí zdůrazněno – korigována především za situace, pokud jsou nesprávná vzhledem k tomu, jaké zprávy spis nabízí z provedených důkazů. Je pak nutné, aby tato skutková zjištění přijatá soudem I.stupně, byla v extrémním rozporu s obsahem spisu. Skutkové zjištění neodpovídá provedeným důkazům dále tehdy, jestliže výsledek hodnocení důkazů soudem není v souladu s ust. § 132 o.s.ř. V dané věci soud I.stupně hodnotil každý důkaz jednotlivě a všechny ve své vzájemné souvislosti, nevzal v úvahu skutečnosti, které z provedených důkazů nevyplývaly, ani jinak nevyšly za řízení najevo, ale ani nepominul rozhodné skutečnosti, které byly provedenými důkazy prokázány. Nebyl ani zaznamenán logický rozpor v hodnocení důkazů z hlediska závažnosti (důležitosti), zákonnosti, pravdivosti, eventuelně věrohodnosti. Do úvahy nepřichází ani nesprávné právní posouzení věci, tedy omyl soudu při aplikaci práva na zjištěný skutkový stav.

Vycházeje ze správně zjištěného skutkového stavu a rozsáhlé judikatury (č.l. 12 až 15 rozsudku soudu I.stupně) lze tedy shrnout, že odpůrkyně nezletilou v měsíci březnu 2015 protiprávně přemístila z místa obvyklého bydliště ve státě do České republiky. Podle názoru odvolacího soudu si musela být odpůrkyně již v tomto okamžiku vědoma skutečnosti, že tak činí v rozporu s právními předpisy (volbou trasy a využitím letiště toliko regionálního významu), když nezletilá v této době pobývala v Kanadě již 2 roky 7 měsíců. Odpůrkyně svými dosavadními kroky soudem I. stupně dovozený úmysl směřující k založení obvyklého pobytu nezletilé v Kanadě nezpochybnila a dokonce (což ovšem není pro odvolací soud rozhodující skutečností) se podrobila jurisdikci kanadského soudu ve věci opatrovnické a byla si vědoma zatímní úpravy práv a povinností rodičů k nezletilému dítěti. Navrhovatel v době přemístění právo péče o nezletilou vykonával, s přemístěním se nesmířil a návrh na navrácení nezletilého dítěte podal bez zbytečného odkladu. Lze tedy mít v souhrnu za to, že podmínky pro vyhovění návrhu byly splněny. V tomto směru tedy odvolací soud potvrdil věcně správný výrok sub I. rozsudku soudu I.stupně s tím, že stanovil vzhledem k charakteru řízení a délce dosavadního řízení lhůtu k navrácení 3 dnů od právní moci rozsudku.

Ve věcně správném výroku II. a IV. o nákladech řízení účastníků (shodně byl odvolací soud veden i ve výroku o nákladech odvolacího řízení) byl rozsudek soudu I.stupně podle ust. § 219 o.s.ř. rovněž potvrzen.

Podmínky pro potvrzení ovšem odvolací soud neshledává, ani nemůže shledat, ohledně výroku III. rozsudku soudu I.stupně o přijetí záruk. Záruky, tak jak jsou soudem I.stupně formulovány, nepostrádají sice obecnou platnost, nicméně v konkrétní věci odvolací soud tyto záruky neshledává přílehlavými. Tak především finanční a majetková situace odpůrkyně neopravňuje odvolací soud k tomu, aby uložil navrhovateli zajištění samostatného bydlení pro odpůrkyni, příp. hrazení nákladů na nezbytnou výživu nezletilé (to je plně v kompetenci kanadského opatrovnického soudu jako soudu místa obvyklého pobytu nezletilé). Nelze ani rozhodnout o tom, že navrhovatel je povinen zdržet se odejmutí nezletilé z faktické péče odpůrkyně, když v době rozhodování odvolacího soudu zde je již pravomocný rozsudek odvolacího soudu v Montrealu, podle něhož je nezletilá svěřena právě do výchovy navrhovatele. Toto rozhodnutí suverénního smluvního státu Úmluvy nemůže být podle názoru odvolacího soudu v tomto řízení a v této fázi řízení korigováno. Stejně tak zdržení se udělení souhlasu s trestním stíháním odpůrkyně v Kanadě je úkonem, který nemá naprosto žádný právní význam (zde srov. zprávu styčného soudce, jejíž podstatný obsah odvolací soud sděluje v další části odůvodnění).

Je to především zájem nezletilé, který naléhavě vede odvolací soud k nalezení nejvhodnějšího řešení pro to, aby nezletilá nebyla separována od matky. Nejen ze znaleckého posudku PhDr. , CSc., z oboru psychiatrie a pedopsychologie, totiž vyplývá, že nezletilá je dítětem mimořádně citlivým, destabilizovaným v důsledku dlouholetých rodičovských sporů účastníků řízení. Jakýkoliv další zásah do zažitých životních zvyklostí nezletilé, zejména pak separace od matky, by byl pro nezletilou traumatizující a mohl by v konečném důsledku přivodit rozvoj celoživotního závažného psychického postižení nezletilé. Není ovšem možné, aby byl naopak ze života nezletilé vyčleněn její otec. Ačkoliv dané řízení není řízením opatrovnickým, odvolací soud musel pečlivě zvažovat alternativy a vzít do úvahy detailní obsah spisu pro posouzení případných rizik, která při návratu nezletilé do Kanady mohou nastat.

Tak především nebylo prokázáno, že by snad matka představovala pro nezletilou nebezpečí v důsledku výchovné nekompetence, tvrzeného nadužívání alkoholu či psychické choroby. I když odvolací soud samozřejmě není soudem opatrovnickým, musí v odůvodnění svého rozhodnutí vyložit, že ze zprávy psychiatrické ordinace MUDr. , zprávy opatrovníka nezletilé, jakož i šetření prováděného místně příslušnou policejní součástí nevyplýnilo, že by snad matka v současné době trpěla onemocněním, které by bylo možné zařadit pod diagnózu psychiatrických onemocnění a u matky nebylo zjištěné ani požívání alkoholu, drog nebo návykových látek. Otec se pak podrobil testu na dlouhodobou přítomnost návykových látek v organismu, přítomnost těchto látek nebyla nalezena a stejně tak nebylo dodnes vůči otci vzneseno obvinění pro mravnostní delikt ve vztahu k nezletilé. Ze shora uvedeného pohledu tedy nic nebrání tomu, aby nezletilá měla trvalý a hodnotný kontakt s oběma rodiči a to i za situace, pokud byla dnes již pravomocným rozhodnutím suverénního kanadského soudu svěřena do výchovy navrhovatelí. Pokud běží o eventuelní překážky, které odvolací soud konzultoval v rámci korespondence s kanadským styčným soudcem

, matka je především v Kanadě stíhána pro trestný čin únosu. Navrhovatel ani sám státní zástupce přítom nemá možnost, jak vyplynulo ze sdělení styčného soudce Kanady, jakýmkoliv způsobem zasahovat do probíhajícího trestního stíhání matky. Nicméně z případových studií zaslaných odvolacímu soudu v jazyce anglickém vyplývá, že soudy státu

Quebec za situace, kdy matka nezletilou navrátí do místa obvyklého pobytu, postupují v typově obdobných věcech s maximální mírou shovívavosti a tresty, které jsou ukládány za porušení zákona, v tomto případě představují zejména tresty alternativní, tedy veřejné práce, peněžitě tresty, příp. podmíněná odsouzení. Tato otázka nebyla nicméně mezi účastníky předmětem jakéhokoliv sporu. Sporné ovšem zůstávalo, že na základě rozhodnutí kanadského rodinného soudu, soudkyně Hon. [] ze dne 12.03.2015 (soud v []) byla nezletilá po odjezdu matky s dcerou z Kanady do Evropy svěřena do výchovy otce a matce zamezen styk s nezletilou. Jakkoliv odvolací soud vyjadřuje respekt k orgánům kanadské justice, musí připomenout, že řízení opatrovnické ve smyslu Úmluvy o občanskoprávních aspektech mezinárodních únosů nezletilých dětí nemůže předcházet rozhodnutí únosového soudu. Rozhodnutí únosového soudu je směrodatné i pro soud opatrovnický a zakládá jeho mezinárodní příslušnost poté, co je nezletilé dítě nezákonně přemístěno. Tak jako tak je nicméně nutné, aby v rámci tzv. soft-landing opatření byl nezletilý zajištěn maximální komfort v době po návratu do Kanady a to právě v oblasti, která se zdá být odvolacímu soudu nejvíce naléhavá, totiž v oblasti kontaktu nezletilé s matkou.

V tomto směru se tedy jeví samozřejmě nejvýhodnějším sjednat dohodu, kterou účastníci na návrh odvolacího soudu také uzavřeli (navrhovatel za přítomnosti tlumočnice), s tím, že tato dohoda ohledně styku matky s nezletilou tvoří součást výroku rozsudku odvolacího soudu a účastníci se cítí být touto dohodou do budoucna vázáni, s respektem k předchozím rozhodnutím odvolacího soudu v [] a dalším rozhodnutím kanadských soudů provincie [] s tím, že tato dohoda reflektuje aktuální postoj a stanovisko obou rodičů osobně přítomných u odvolacího jednání. Odvolací soud dohodu schválil, neboť má za to, že dohoda je plně v zájmu nezletilé [] .

Vážené kanadské soudy, vyšetřující soudci, příslušné správní orgány, orgány policejní, pasové a pohraniční (imigrační) kontroly se zdvořile žádají, aby v zájmu nezletilé [] tuto dohodu, kterou se ve prospěch nezletilé rodiče dohodli umožnit matce ve stanovený čas kontakt s nezletilou, respektovaly.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e n í** přípustné dovolání.

Brno 02.02.2016

Za správnost vyhotovení:
Petra Kovalíková, DiS.

JUDr. Jiří Zrůst, v.r.
předseda senátu